

Sumpor-dioksid koji ispuštaju EPS-ove elektrane (Elektroprivreda Srbije) širi se na velikm prostoru pa tako deluje na ljude i prirodu ne samo u Srbiji. Sumpor-dioksid je štetan gas koji nastaje spaljivanjem uglja, a doprinosi nastanku kiselih kiša i suspendovanih čestica (PM) i predstavlja ozbiljnu opasnost za ljudsko zdravlje i životnu sredinu. Udisanje SO₂ može da izazove tešku iritaciju nosa i ždrela, kašalj i teškoće u disanju. Izlaganje većim koncentracijama gasa može da izazove i skupljanje tečnosti u plućima i hronična oboljenja poput astme.

Srpske termoelektrane spadaju među najveće evropske generatore sumpor-dioksida (SO₂), i predstavljaju zdravstveni i ekonomski rizik za ceo stari kontinent, objavio je portal META, informativni kanal Evropskog biroa za životnu sredinu (EEB).

Modeli podataka pokazuju da je 2016. godine više od polovine prevremenih smrti izazvanih emisijama iz balkanskih elektrana registrovano u EU. Iako su najizloženije bile okolne zemlje, pa je tako 380 smrtnih slučajeva bilo u Rumuniji i 370 u Italiji, posledice su se osetile čak i u Nemačkoj, Francuskoj i Španiji. Hronična zagađenost toksičnim materijama iz uglja koja se širi sa Zapadnog Balkana uticala je i na evropsku produktivnost, sa više od 3.047 hospitalizacija i više od 1,6 miliona izgubljenih radnih dana u EU i na Zapadnom Balkanu. U samoj EU u pitanju je 1.418 hospitalizacija i preko 600.000 radnih dana. Portal META u tekstu podseća da Srbija, kao deo Energetske zajednice (EZ), koju je EU osnovala da bi sa svojim susedima izgradila integrisano pan-evropsko tržište energije, ima zakonsku obavezu da smanji emisiju iz svojih termoelektrana ispod nivoa definisanog Nacionalnim planom za smanjenje emisija (NERP). Taj plan treba do kraja 2027. godine da uskladi emisije iz zastarelih srpskih termoelektrana sa standardima određenim u Direktivi EU o industrijskoj emisiji. Međutim, ni nekoliko godina nakon što je NERP stupio na snagu, Srbija nije preduzela korake da svoje štetne emisije uskladi sa planom. U 2018. godini deset EPS-ovih termoelektrana emitovalo je 336.000, a u 2019. godini 309.500 tona SO₂ – šest puta više od predviđenog godišnjeg limita NERP koji iznosi 54.000 tona. Samo termoelektrane Kostolac i Nikola Tesla (TENT), koje su deo EPS-a, emitovale su više SO₂ nego sve termoelektrane u Bugarskoj, Češkoj, Francuskoj i Poljskoj zajedno. Teškoće Srbije da se pridržava limita određenih NERP-om direktno se tiču i pristupnih pregovora Beograda sa EU, pošto su standardi propisani zakonima Unije daleko strožiji. Pored toga, velika zavisnost Srbije od uglja, a više 70% njene struje se proizvodi pomoću nekvalitetnog lignita, koči napore zemlje da se uskladi sa klimatskim ciljevima koje je EU postavila do 2030. godine. Krajem januara, 26 poslanika Evropskog parlamenta upozorilo je na prekograničnu ekološku štetu koju izazivaju srpski projekti iz oblasti teške industrije, a koja finansira Kina. Poslanici su pozvali Evropsku komisiju da srpskim vlastima skrene pažnju da poštuju svoje nacionalno

zakonodavstvo i pravila EU, na šta ih obavezuje i pristupni proces. Koordinator kampanje za ugalj i rudarstvo u EEB Rikardo Nigro upozorio je da “zagađenje vazduha ne poznaje granice i da su toksična isparenja iz srpskih termoelektrana i evropski problem”.

Evropski biro za životnu sredinu je najveća mreža nevladinih ekoloških organizacija u Evropi. Uspostavljen 1974. godine, trenutno okuplja više od 160 organizacija iz preko 35 zemalja i deluje u ime oko 30 miliona individualnih članova i pristalica.

Izvor: euractiv.rs